eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

INTERNASIONALE SEKONDÊRE SERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2022

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur 200 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiserings-vergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende vertolkings mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

Downloaded from eduresourceza.com

IEB Copyright © 2022

Downloaded from eduresourceza.com

VRAAG 1 VERVAARDIGING (26 minute)

Verwys na die inligting aangaande Terra Printing.

1.1 Voltooi die volgende aantekeninge by die Produksiekostestaat soos dit op 30 Junie 2022 sou verskyn het:

1.1.1 **Direkte materiaalkoste**

Beginvoorraad (2 ton × R5 544,50)	11 089
Aankope	140 320
Eindvoorraad *	(32 915)
Grondstowwe aan die fabriek uitgereik	118 494

Berekening van eindvoorraad direkte materiaal (grondstowwe)

Beginvoorraad	2 ton	R11 089
Aankope	21 ton	R140 320
	23 ton	R151 409

R151 409/23 ton = R6 583
:. 5 ton × R6 563 = R32 915

1.1.2 **Koste van klaarprodukte verkoop/Klaarprodukte**

Beginvoorraad klaarprodukte	**83 160**
Produksiekoste van klaarprodukte (balanseersyfer)	1 075 104
Eindvoorraad klaarprodukte	(33 264)
Koste van verkope (1 500 000 × 100/133⅓%)	1 125 000

1.2 Verwys na die inligting wat in die inligtingskolle (no. 8) verskaf word en bereken die korrekte totale fabrieksbokoste na inagneming van die foute en weglatings. **Dui 'n negatiewe effek met die gebruik van hakies aan.**

Foutiewe totaal	**1 662 011**
Indirekte grondstowwe – beginsaldo	3 220
Indirekte materiaal – eindsaldo	(6 200)
Huuruitgawes (78 000 × 3/6)	39 000
Water en elektrisiteit (42 720/75% × 65%) = 37 024 – 42 720	(5 696)
Bygewerkte/Korrekte totaal	1 692 335

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

1.3 Voltooi die Produksiekostestaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2022.

	Aant.	Bedrag
Direkte/Primêre koste		998 334
Direkte materiaalkoste	1.1.1	118 494
Direkte arbeidskoste (203 040 × 4) + (203 040/12 × 4) (812 160 + 67 680)		879 840
Fabrieksbokoste		1 692 335
Totale vervaardigingskoste		2 690 669
Goedere-in-bewerking aan die begin van die jaar		**38 808**
Goedere-in-bewerking aan die einde van die jaar (balanseersyfer)		(1 654 373)
Produksiekoste van klaarprodukte	1.1.2	1 075 104

1.4 1.4.1 Bereken die getal bokse (eenhede) wat Terra Printing moet maak en verkoop om gelyk te breek. Toon jou stawende berekening.

$$\frac{610\ 000}{(1\ 500\ 000 / 6\ 000) - (250\ 041 + 118\ 494 + 879\ 840) / 7\ 000}$$

$$\frac{610\ 000}{214,29 - 178,34}$$

$$\frac{610\ 000}{35.95} = 16\ 968 \text{ bokse}$$

≈ 16 968

1.4.2 Sal Tiffany tevrede wees met die vlak van produksie en verkope? Motiveer jou antwoord met 'n geldige verduideliking.

Nee.
Die getal bokse drukpapier wat geproduseer word (7 000), is laer as die gelykbreekpunt van 16 968 bokse wat gemaak en verkoop moet word om alle koste te dek.
Hulle het 9 968 bokse te min om gelyk te breek. Heel waarskynlik sal die verkoopsinkomste nie genoeg wees om alle ondernemingsuitgawes te dek en 'n wins te genereer nie en die onderneming sal teen 'n verlies bedryf word. Daar moet na 1.4.1 verwys word

Downloaded from eduresourceza.com
IEB Copyright © 2022

Downloaded from eduresourceza.com

1.5 Identifiseer in die lig van die huidige ekonomiese klimaat **TWEE** uitdagings wat Terra Printing sal moet oorkom.

- Produksievertragings vanweë kragonderbrekings/beurtkrag.
- Werkers wat positief toets vir covid-19 en nie kan kom werk nie.
- Minder reklame vir hul produkte.
- Voortdurende styging in koste.
- Hulle het net 4 werkers.
- Styging in petrol-/dieselkoste.
- Oekraïne/Russiese oorlog.
- Stakings.
- Enige ander geldige antwoord.

1.6 Bereken die direkte materiaalkoste per eenheid vir 2022. Die direkte materiaalkoste per eenheid vir die 2021 finansiële jaar was R23,30. Verskaf **TWEE** moontlike redes vir die verandering in direkte materiaalkoste.

R118 494/7 000 eenhede = R16,93 per eenheid. Daar moet na 1.1.1 verwys word

- Werkers gebruik grondstowwe spaarsamig/minimalisering van die verkwisting van grondstowwe.
- Aankope van grondstowwe by goedkoper/plaaslike verskaffers.
- Gaan haal grondstowwe wat gekoop is by die verskaffer om op vervoerkoste te besnoei.

1.7 Tiffany is bekommerd oor die verandering (afwyking) in die direkte materiaalkoste per eenheid. Wat kan Tiffany omtrent die kwessie van die direkte materiaalkoste per eenheid doen? Voorsien haar van **EEN** moontlike oplossing.

- Ontleding van beskikbare vorige data om die standaardprys en hoeveelheid korrek en realisties vas te stel.
- Beding 'n vaste grondstofprys.
- Maak seker dat verkwisting doeltreffender beheer word.

1.8 Verkoops- en verspreidingskoste het van R375 045 in 2021 tot R250 041 in 2022 gedaal. Verskaf **TWEE** moontlike redes vir die daling in koste.

- Minder bokse papier is verkoop, dus min aflewerings.
- Bemark nie die maatskappy effektief nie.
- Uitgawes word goed beheer (goeie interne beheer).
- Verkoop meer plaaslik.
- Covid-19
- Minder oninbare skuld.
- Enige geldige antwoord.

Downloaded from eduresourceza.com
IEB Copyright © 2022

Downloaded from eduresourceza.com

1.9 Tiffany wil graag die winsgewendheid van Terra Printing verbeter. Sy oorweeg dit om die standaardriem papier van 500 velle per riem tot 400 velle te verminder. Die verpakking sal steeds 500 velle per riem vertoon. Tiffany beoog nie om die verkoopsprys per boks te verlaag nie. Verduidelik aan Tiffany waarom hierdie strategie **nie** geïmplementeer moet word nie.

- Nee, dit is onetiese gedrag – Tiffany moet die klante inlig oor die vermindering van die velle in die riem.
- Oneerlik/slegte sakepraktyk.
- Onwettig
- Indien die klante uitvind van die verminderde velle in die rieme, sal die onderneming klante verloor, die naam van die onderneming sal skade ly en die moontlikheid om inkomste te genereer sal afneem.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

VRAAG 2 KONTANTVLOEISTATE (33 minute)

Verwys na die inligting aangaande Jawara Bpk.

2.1 Voltooi die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2022.
Toon stawende berekeninge tussen hakies.

	Aant.	
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite		**Moenie bereken nie**
Kontantgenerering uit bedrywighede		777 090
Rente betaal		(46 920)
Dividende betaal		(298 170)
Belasting betaal		(116 080)
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite		**Moenie bereken nie**
Belegging uitgekeer [106 000 – 101 000]		5 000
Opbrengs uit die verkoop van 'n bate		206 220
Bykomende bate gekoop		(673 300)
Kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite		**Moenie bereken nie**
Opbrengs uit die uitreiking van aandele		576 080
Terugkoop van aandele (56 144 × 7.50)		(421 080)
Bykomende lening verkry		328 600
Terugbetaling van [278 520 – 46 920]		(231 600)
Netto verandering in kontantekwivalente		**Moenie bereken nie**
Kontant en kontantekwivalente – begin van die jaar [668 160 – 660 000]		8 160
Kontant en kontantekwivalente – einde van die jaar [289 000 –175 000]		**114 000**

Downloaded from eduresourceza.com
IEB Copyright © 2022

Downloaded from eduresourceza.com

2.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2022:

2.2.1 **Versoening tussen wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegenereer**

Netto wins voor belasting [331 920 × 100/72]	461 000
Aansuiwerings ten opsigte van:	**259 840**
Verlies met verkoop van bate	**920**
Waardevermindering	**212 000**
Rente-uitgawe op lening	**46 920**
Bedryfswins voor verandering in bedryfskapitaal	720 840
Veranderinge in bedryfskapitaal:	56 250
Toename in voorraad [971 000 – 1 007 000]	(36 000)
Toename in ontvangbare rekeninge 1 197 000 – 1 338 000) [1 172 000 + 5 000 + 20 000] – [1 322 000 + 8 000 + 8 000]	(141 000)
1 240 500 – 1 007 250 Toename in betaalbare bedrae [1 200 500 + 40 000] – [973 250 + 34 000]	233 250
Kontant uit bedrywighede gegenereer	777 090

***Omkring die korrekte definisie van die beweging**

2.2.2 **Dividende betaal**

Bedrag verskuldig aan die einde van die vorige jaar	99 750	(99 750)
Dividende betaal en aanbeveel [198 420 + 112 500]	310 920	(310 920)
Bedrag verskuldig aan die einde van die huidige jaar	(112 500)	112 500
Bedrag betaal	**298 170**	**(298 170)**

Berekening van die tussentydse dividende:

Gebruik die aantekening oor behoue inkomste om die tussentydse dividend vir die jaar te bereken:	
Behoue inkomste aan die begin van die jaar **470 000**	
Netto wins na belasting	331 920
Teruggekoop	0
Dividende:	(310 920)
Tussentydse dividend	**198 420**
Finale dividend	112 500
Behoue inkomste aan die einde van die jaar	**491 000**

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2.2.3 **Belasting betaal**

Bedrag verskuldig aan einde van vorige jaar	79 000	(79 000)
Staat van Omvattende Inkomste-bedrag [331 920 × 28/72]	129 080	(129 080)
Bedrag verskuldig aan einde van huidige jaar	(92 000)	92 000
Bedrag betaal	**116 080**	**(116 080)**

VRAAG 2
KONTANTVLOEISTATE
BEREKENINGSBLAD

Gebruik die spasie wat voorsien word om die berekeninge te toon. Alle finale bedrae moet na die relevante voorafgaande vraag oorgedra word.

Vaste (tasbare) bates gedurende die jaar gekoop:	
Drawaarde aan die begin van die jaar	R5 959 000
Byvoegings **	**673 300**
Waardevermindering	(212 000)
Verkope teen drawaarde (206 220 – 920 verlies)	(205 300)
Drawaarde aan die einde van die jaar	R6 215 000
Bykomende lening gedurende die jaar verkry:	
Lening aan die begin van die jaar	2 590 000
Rente gekapitaliseer	46 920
Terugbetaling van lening (23 210 × 12 maande)	(278 520
Bykomende lening verkry	**328 600**
Lening aan die einde van die jaar	2 687 000
Lening terugbetaal wat in die Kontantvloeistate geopenbaar moet word:	
Terugbetaling	278 520
Rente	(46 920)
	= 231 600
Opbrengs uit die uitreiking van nuwe aandele:	
Gewone aandelekapitaal aan die begin van die jaar	3 990 000
Opbrengs uit die uitreiking van aandele	**576 080**
Terugkoop van aandele (56 144 × 7,50)	(421 080)
Gewone aandelekapitaal aan die einde van die jaar	4 145 000

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

VRAAG 3 MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE (45 minute)

Verwys na die inligting aangaande Chidinma Bpk.
Toon stawende berekeninge tussen hakies.

3.1 Voltooi die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar geëindig 30 Junie 2022. Maak seker dat jy enige bykomende inligting en aansuiwerings insluit. **Rond alle berekeninge af tot die naaste rand.**

Verkope [55 300 200 × 133⅓/100]	73 733 600
Koste van verkope	**(55 300 200)**
Bruto wins	**Moenie bereken nie**
Ander bedryfsinkomste	**Moenie bereken nie**
Huurinkomste [2 648 580 – 361 170]	2 287 410
Kommissie-inkomste [73 733 600 × 1%]	737 336
Oninbare skuld verhaal	75 000
Bruto bedryfsinkomste	**Moenie bereken nie**
Bedryfsuitgawes	**Moenie bereken nie**
Versekering	**777 484**
Direkteursgelde	**1 525 000**
Diverse uitgawes	**422 800**
Waardevermindering	**966 352**
Telefoon [1 955 000 + 5 000]	1 960 000
Verpakkingsmateriaal [23 400 – 3 100]	20 300
Salarisse en lone [5 811 500 – 79 200]	5 732 300
WVF-bydrae (58 115 – 177)	57 938
Pensioenfondsbydrae [551 300 – 11 880]	539 420
Mediese hulpfondsbydrae [453 750 – 2 376]	451 374
Bankkoste	14 365
Reklame en bemarkingsuitgawes (812 700 – 8 500)	804 200
Verlies vanweë beurtkrag [179 370 × 20%] of (179 370 – 143 496)	35 874
Handelsvoorraadtekort	9 757
Bedryfswins	**Moenie bereken nie**
Rente-inkomste [356 250 + 152 500]	508 750
Wins voor rente-uitgawe	**Moenie bereken nie**
Rente-uitgawe/finansieringskoste [217 430 + 16 238]	(233 668)
Netto wins voor belasting	**Moenie bereken nie**
Inkomstebelasting [6 133 566 / 72] × 28	(2 377 498)
Netto wins na belasting	**6 113 566**

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

3.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die finansiële state vir die jaar geëindig 30 Junie 2022:

3.2.1 **Voorraad**

Handelsvoorraad [1 879 730 – 179 370 – 9 757] Aans 12	1 690 603
Verbruiksgoedere voorhande [23 400 – 20 300] Aans 12	3 100
	Moenie bereken nie

3.2.2 **Handels- en ander ontvangbare rekeninge**

Handelsdebiteure [5 079 195 +75 000] Aans 5	5 154 195
Debiteure vir salarisse [79 200 – 12 671 – 5 940 – 2 376 – 177] Aans 4	58 035
Opgelope inkomste/Inkomste ontvangbaar [152 500 + 737 336 + 143 496] Aans 12	1 033 332
Vooruitbetaalde uitgawes [12 750 × 8/12] Aans 9	8 500
	Moenie bereken nie

3.2.3 **Handels- en ander betaalbare bedrae**

Handelskrediteure [6 156 600 – 18 995] Aans 3	6 137 605
SAID: LBS [233 400 – 12 672] Aans 4	220 728
Pensioenfonds [826 950 – 5 940 – 11 880] Aans 4	809 130
Mediese hulpfonds [907 500 – 2 376 – 2 376] Aans 4	902 748
WVF [116 230 – 1 77 – 177] Aans 4	115 876
Uitgestelde inkomste/Inkomste vooruitontvang Aans 6	361 170
Uitgawes betaalbaar/Opgelope uitgawes Aans 10	5 000
SAID: Inkomstebelasting [1 711 640 – 2 377 498] Aans 11	665 858
	Moenie bereken nie

3.2.4 Bereken die finale bankrekeningbedrag soos dit in die aantekening oor kontant en kontantekwivalente sal verskyn.

–147 620 + 2 325 000 – 14 365 – 18 995 – 19 560 – 16 238	2 108 222

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

VRAAG 3
MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE
BEREKENINGSBLAD

Gebruik die spasie wat voorsien word om die berekeninge te toon. Alle finale bedrae moet na die relevante voorafgaande vraag oorgedra word.

Uitgestelde inkomste/Inkomste vooruitontvang:	
6M + 8M (0,9) = 2 648 580 6M + 7,2M = 2 648 580 13,2M = 2 648 580 M = 200 650 maandelikse huur voor 'n daling :. 200 650 × 90% × 2 maande = 361 170 Inkomste vooruitontvang	
Rente uitstaande op belegging:	
3 800 000 × 12,5% × 9/12 = 356 250 4 880 000 × 12,5% × 3/12 = 152 500 → Opgelope inkomste 508 750	
OF 3 800 000 × 12,5% = 475 000 1 080 000 × 12,5% × 3/12 = 33 750 508 750 :. 508 750 – 356 250 = 152 500	

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

VRAAG 4 VOORRAAD (16 minute)

Verwys na die inligting aangaande Rodriguês Avonture.
Toon stawende berekeninge tussen hakies.

4.1 Bereken die eindvoorraadwaarde vir warm stapskoene op jaareinde deur die **EIEU**-metode te gebruik.

Junie: 5 000 × (£23,80 × R21,40 × R1,1)	2 801 260,00
April: 2 550 × (£23,662 × R21,40 × R21,40 × R1,1)	1 417 837,74
Februarie: 4 675 × (£23,60 × R21,40 × R1,1)	2 597 168,20
	6 816 265,94
OF	
Junie: 5 000 × (R509,32 + R50,93)	2 801 250,00
April: 2 550 × (R505,47 + R50,55)	1 417 851,00
Februarie: 4 675 × (R505,04 + R50,50)	2 597 149,50
	6 816 250,50

4.2 Bereken die waarde van die koste van verkope vir warm stapskoene vir die huidige finansiële jaar.

Beginvoorraad	6 752 700,00
Aankope (£648 265 × R21,40)	13 872 871
Doeaneregte (R13 872 871 × 10%)	1 387 287,10
Terugsendings (225 × £23,80 × R21,40)	(114 597,00)
Skenking (5 × R492,20)	(2 461,00)
Eindvoorraad (4.1)	(6 816 265,94)
Koste van verkope	**15 079 534,16**
OF	
Beginvoorraad	6 752 700,00
Aankope (£648 265 × R21,40)	13 872 871
Doeaneregte (R13 872 871 × 10%)	1 387 287,10
Terugsendings (225 × £23,80 × R21,40)	(114 597,00)
Skenking (5 × R492,20)	(2 461,00)
Eindvoorraad (4.1)	(6 816 250,50)
Koste van verkope	**15 079 549,60**

Downloaded from eduresourceza.com
IEB Copyright © 2022

Downloaded from eduresourceza.com

4.3 Bereken die waarde van bruto wins vir warm stapskoene vir die huidige finansiële jaar.

Verkope (29 800 × R656) – (15 × R656) 19 548 800 + 9 840	19 538 960,00
Koste van verkope (4.2)	(15 079 534,16)
Bruto wins	4 459 425,84
OF	
Verkope (29 800 × R656) – (15 × R656)	19 538 960,00
Koste van verkope (4.2)	(15 079 549,60)
Bruto wins	4 459 410,40

4.4 Rodriguês, die eienaar van Rodriguês Avonture, vermoed dat die warm stapskoene nie goed verkoop nie. Gee 'n relevante berekening om die lae verkope te motiveer.

Die getal eenhede beskikbaar vir verkope was (13 725 + 28 538 – 255 – 5) = 42 033, maar slegs 29 800 is verkoop. 12 225 onverkoopte eenhede is opgemerk.

OF (12 225/42 033) × 100 = 29% van stapskoene onverkoop.

4.5 Rodriguês is bekommerd oor die beheer van voorraad in die onderneming. Verskaf 'n toepaslike berekening om te bevestig dat warm stapskoene gesteel is.

Verwagte voorraad voorhande = 42 033 – 29 800 + 15 = 12 248

Werklike voorraad voorhande = 12 225

Hoeveelheid voorraad vermis = 12 248 – 12 225 = 23

OF

13 725 + 28 538 – 225 – 5 – 29 800 +15 = 12 248

12 248 – 12 225 = 23

Downloaded from eduresourceza.com
IEB Copyright © 2022

Downloaded from eduresourceza.com

4.6 Rodriguês het jou gevra om strategieë voor te stel om voorraadbeheer en verkope te verbeter. Verduidelik **EEN** strategie vir elke konsep. Neem die inligting wat verskaf is in ag.

Voorraadbeheer	Verkope
• Oorweeg prysing van warm stapskoene – vergelyk met dié van mededingers. • Prys van warm stapskoene styg met 10% deur invoerheffings. Indien plaaslik aangekoop, sal dit wegval. • 23 paar warm stapskoene is gesteel. Verbeter sekuriteit, toegang en berging binne die onderneming. • Installeer sekuriteitskameras en stel bykomende sekuriteitswagte aan. • Doen gereelde fisiese voorraad-tellings en vergelyk dit met voorraadblaaie sodat tekorte onmiddellik geïdentifiseer en ondersoek word. • Verminder vraggeld op aankope.	• Beter bemarkingsreklame. • Bied aansporing aan vir klante. • Gaan die fluktuasie van die geldeenheid na en koop wanneer gunstig • Verminder prysopslag om meer klante te lok, wat verkope laat toeneem.

Totaal: 200 punte

Downloaded from eduresourceza.com
IEB Copyright © 2022